

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četrtletja 1 glđ. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 10. prosenca 1873.

List 2.

X. Križ — zerkalo prave pokorščine.

„In ko je bil dokončan, je postal vsem, kateri so mu pokorni, vzrok večnega zveličanja.“ Hebr. 5, 9.

Kadar z veliko močjo izpelje vsegamogočni Bog izraelsko ljudstvo iz sužnosti egiptovske, tedaj mu naznani svojo voljo: „Glej, da bode postava Gospodnja vedno v tvojih ustih, ker z močno roko te je ta Gospod izpeljal iz Egipta, spolnuj jo toraj spoštljivo.“ — S temi besedami je tudi nam Gospod Bog hotel povedati, da tudi mi, ako hočemo biti zveličani, postavo Gospodovo imejmo globoko v sercu vtisnjeno tako, da nikdar v nemar ne pustimo njene zapovedi, ali tega, ker nam velewa zakon svetega križa. Križ Gospodov ima toraj biti zerkalo in vodilo našega djanja. In res, ko bi zakon svetega križa vravnával naše djanja, ne padali bi tako pogostoma, ne storili bi tolikrat tega, kar nam prizadeva nepokoj, ter nas ostudne dela pred Bogom in pred ljudmi. Tedaj bi ne bili podobni terstu, kateri se maja sem ter tje in nima nobene stanovitnosti.

Toda ljudje sedanjega časa se v svojem djanji in nehanji ne obračajo več na sveti križ, ne na Boga in na sveto Cerkev, temuč sami na se se zanašajo. Kamor jih žene njihova strast, kamor jih tira njihovo poželenje, tje deró, da prideró tolikrat do obupanja.

Ko je sveti Polikarp stal pred sodnjim stolom in voliti imel med tem, naj bode pokoren Bogu ali pa naj zataji sveto vero, naj potepta sveti križ ali pa naj umre, slovesno spregovori: „Kako bi mogel to storiti? Nad 70 let že služim svojemu Gospodu Jezusu Kristusu, in nikoli mi ni nič žalega storil, veliko pa dobrega; kako bi mogel biti tako nehvaležen jaz, da bi žalil svojega Zveličarja?“ — In res, pokoren in hvaležen je bil Polikarp Bogu, in je stanovitno preterpel grozno smert za vero v križanega Jezusa. Sveti mučenec se je oziral na vzgled svoj, Jezusa Kristusa, na zerkalo prave pokornosti, kateri je iz pokorščine do svojega nebeškega Očeta radovoljno umerl na svetem križu. Ko je visel Jezus na križu, so ljudje posmehovaje mu očitali: „Aha, kako podiraš tempelj Božji in ga soziduješ v treh dneh, pomagaj sam sebi, in če si Sin Božji, stopi s križa! Drugim je pomagal, sam sebi pa ne more pomagati; ako je izraelski kralj, naj stopi zdaj s križa, in verovati hočemo vanj.“ (Mat. 27, 40. 42.) Toda Jezus ni stopil z njega, temuč je voljno terpel vse zasmehovanje in zasramovanje, ter je, zerkalo prave pokorščine, pokoren bil do smerti in sicer do smerti na križu.

Ko bi bil Jezus Kristus stopil tedaj s križa, javaljne bi verovali bili vanj njegovi sovražniki. Skor gotovo ne. Nasproti bi bil on po volji svojih nevernih in hudobnih sovražnikov popustil altar, ki si ga je svo-

bodno bil izvolil; zaderžal bi bil daritev, katero je z veliko ljubeznijo pričel; vničil bi bil čudoviti zavet, ki ga je bil sklenil in kateri veljavo svojo imeti more le po smerti ustanovnikovi; odrekel bi se bil službi velikega duhovna in časti Zveličarjevi. Toda Kristus ukljub vsemu zasramovanju ostane na križu, poterpeljivo prenaša posmeh in psovanje, ter namesto da bi po čudežu, ktereга so zahtevali, osramotil bil Jude, jim je pokazal še mnogo veči čudež, in sicer čudež nepremagljivosti, poterpežljivosti, stanovitne krotkosti, neskončne ljubezni in pokorščine proti Očetu nebeškemu.

O svetem mučencu Romanu se bere, da je on vpričo oblastnika Asklepijada grozovito bičan tega trinoga takole ogovoril: „Če že mojim besedam nočeš verjeti in ne sprejeti resnice, katero jaz oznanujem, prašaj vsaj tole malo dete, katero je nedolžno in brez goljurnosti, ter iz njegovih ust zasliši ono resnico!“ Pri teh besedah pokaže na dete, katero je med okoli stoječimi kristjani pestovala kerščanska mati, in ko bi trenil, se je spolnilo slovo svetega pisma, da iz ust malih otrok si pripravil si hvalo, ker na glas zavpije otroče: „Kristus je pravi Bog!“

Oblastnik po tem prigodku osupnjen ga jezno poprašja: „Kdo ti je to povedal?“ — „To je meni povedala mati, materi pa Gospod Bog!“ odgovori dete na to.

Prelep in prepomenljiv odgovor! Nihče bi na vprašanje, od kod vé skrivnosti kerščanske vere, ne mogel odgovoriti modrejše od tega deteta. Kdo nas je naučil, da je Kristus Sin Božji, da je s svojo smertjo nas odrešil, da je čestito od mertvih vstal, da pride kedaj sodit žive in mertve? Meni je povedala to mati t. j. sveta Cerkev, Cerkvi pa je povedal Gospod Bog. Kristus je oznanoval skrivnosti svoje vere apostelnom, aposteljni pa so jih izročili cerkvi, in cerkev jih oznanuje nam vsem.

Srečna mati, ktera ima le verno in pokorno deco! Pa — ne poslušajo vsi otroci glasú svoje matere.

Na tem svetu se ljudje delijo po rojstvu, starosti, stanu, narodu, poklicu, po službah in častih. V očeh Božjih pa velja le razdelitev v izvoljeno pšenico in pogubljivo ljujiko; v pokorne ovčice in nepokorne kozle; v pravične in krivične ali terdovratne grešnike. Skesan grešnik, ki dela pokoro in se vrača k Bogu, derži že s Kristusom, a ne več s hudičem, je že z Bogom, a ne več zoper Boga, že zbira a ne raztresa več, ni več Savel, je že Pavel; sme se prištevati že med dobre in pravične. Srednjega stanu tu ni. Kakor so otroci pokorni ali nepokorni, grešniki skesani ali neskesani: tako so tudi ljudje v Božjih očeh: nedolžni Abel ali grozoviti Kajn, prostoserčni Jakob ali zavidljivi Esav, spokorni David ali nespokorni Ahab, čistotna Abigail ali

poželjiva Berzabé, skesana spokornica Magdalena ali neskesana terdovratnica Jezabela itd.

Svet in Bog, Belial in Kristus se ne edinita. „Ne morete služiti Bogu in mamoni.“ Svet ravna po svoji volji; Kristus pa je ravnal po volji svojega nebeškega očeta, ter mu je pokoren bil do smerti na križu. Svet, poln satanskega napuha, nasprotuje postavi Božji, oblastim od Boga postavljenim preziraje besedo Božjo: „Kdor nasprotuje oblasti, nasprotuje naredbi Božji.“ Poln zavisti nič dobrega ne skazuje bližnjemu; Kristus pa, poln ljubezni, nam je skazal naj večí dobroto, daroval se za nas na križu, postavil ljubezen za znamje pravih učencev svojih, pravih kristjanov. Ljubezen je učil do vseh ljudi, in v tej ljubezni radovoljno terpel vse preganjanja, dokler je na križu umirajoč zaklical: „Dopolnjeno je!“

Tudi ti, o človek! imaš svobodno voljo, moreš delati dobro ali hudo, končati srečno ali nesrečno. Da končaš kedaj srečno, poslušaj voljo Božjo, bodi pokoren njegovi postavi, ter posnemaš zgled ali zerkalo prave pokorščine, svojega ljubega Zveličarja. Kakoršno življenje, takošna smert.

Ogovor sr. Očeta Pija IX.

v skrivnem zboru 23. grudnia 1872.

Častitljivi bratje!

Pravični in usmiljeni Bog, čigar svetje so nezapopadljivi in čigar pota nezvedljive, dopuša, da apostolski Prestol in z njim vesoljna Cerkev svoj pot še zdihuje pod dolgim in hudim preganjanjem. Naš in vaš stan, častitljivi bratje, je bival hujši dan na dan, odkar je bilo pred več kot dvema letoma to častitljivo mesto iztergano našemu očetovskemu gospodovstvu. Vsakdanja skušnja priča, kako prav smo imeli v začetku tega preganjanja, ktero je potuhnjena hudobija brezbožnih ločin pospeševala, in je ta hudobija izpeljana in doveršena od njih priveržencev, ki so vedili vso moč nase potegniti — kako prav smo imeli, pravim, ko smo velikrat v govorih in v svojih apostolskih pisanjih rekli, da se naj višji pravice Našega časnega gospodstva le zato tako divjaško napadajo, da bi s tem pot pogladili ter ako bi mogoče bilo, popolnoma razdjali duhovno oblast naslednikov svetega Petra, pa zaterli katoliško Cerkev in samo ime Kristusovo, kateri v nji živi in gospoduje.

Naj bolj se to pojasnuje iz sovražljivega početja piemonske vlade; še prav posebno v tistih krivičnih postavah, po katerih so duhovnike od altarjev odtergali in njih osebne pravice oplenili, ter jih v vojaško službo potegnili; skotem pa je bila ugrabljena pravica mladino odrediti, ktera njim gre, po marsikterih krajih so jim bile vzete celo še tudi semeniša. Vender še bolj očitno ta njih namen sedanji čas na dan prihaja. Potem ko je bilo v mestu Rimu več redovnih družb nam pred očmi preganjanih ali pa tudi s silo iz njih lastne hiše izgnanih, ko je bilo cerkveno premoženje z naj večimi davki obloženo in samovolji državne oblasti izročeno, po vsem tem je tako imenovanemu postavodajalnemu zbirališu predložena postava, ktera je dosti podobna tisti, ki je kljubu vsemu našemu ugovarjanju in naj ojstrejšemu obsojevanju v družih delih Italije že po nekaj izpeljana, zdaj pa namerja tudi v tem središču katoliške vere redovne družbe izkoreniniti, in bi cerkveno premoženje državni blagajnici pripadlo in na očitni dražbi se prodajalo.

Ta postava dalje, ako se ji sploh častno ime postaviti hoče, ker v nasprotju je z naravnim, božjim in meddružbinskim pravom, je pa za Rim in okolico še veliko krivičnija in škodljiva. Zakaj še globokeje in

huje boleče žali pravice in posestvo vesoljne Cerkve, žuga studentu samemu resničnega družbinskega blagra. Ta blagor so redovne družbe v neutrudnem delu z ravno toliko sterpljivostjo in darežljivostjo ne le v naši domačiji pospeševale in zvikševale, temuč ga nosile tudi k zunanjim narodom in k poganskim ljudstvom in nosijo ga še zmiraj, to pa med pritežnostmi, neprijetnostmi, med vsakterim terpljenjem in celo z zgubo svojega lastnega življenja. In poslednjič (ta postava) nasprotuje posebne dolžnosti in pravici Naše apostolske službe. Ako se namreč redovne družbe odpravijo in ubožajo, ako se medsvetno duhovstvo spravi v nar hujši pomanjkanje in se valed svoje vojaške zaveze zmanjša, potlej ne le da se bojo tu in drugod pogrešali tisti, kateri morajo ljudstvu lomiti kruh besede, vernikom deliti zakramente, mladino podučevati, poterjevati zoper neštivilne zanjke, ki se ji nastavljajo dan na dan; temuč tudi papežu se bodo izmaknili pomočki, katerih kakor učenik in pastir vesoljnega keršanstva tako silno potrebuje, da vlada vesoljno Cerkev. Oropanje rimske cerkve pa bo seglo na tako premoženje, ki je vedel bilo skupaj spravljeno in v tem središču edinosti pokladano z darili naših prednikov in več po radodarnosti vseh katoličanov, kakor pa z darili domačinov, kar je bilo tedaj odmenjeno v korist in razširjanje vse Cerkve, se bode tako krivično rabilo v prid posvetnjaških posestnikov. (Konec nasled.)

Kako strašno se plačujejo potuhnjene krivice, storjene Piju IX.

Časniki imajo dokaj pisariti o pomoči, ktero je bil Beust obljubil Napoleonu III pred zadnjo francosko-prusko vojsko, in dogodba je zares od več strani prečudna, ki je zmožna tudi nar terdovratnišemu političskemu hinavcu kosti pretresti.

V Verzalju na Francoskem ima narodni zbor poseben odbor, kateri preiskuje neposrednje in posrednje viire, ki so bili vzroki, da so tolike nesreče zadele katoliško Francijo. Predsednik je grof Daru. Undan je Adolf Thiers temu odboru rekel, da Francosko je leta 1870 to vojsko začelo brez simpatije ali sočutja od strani Avstrije.

Vojvod Gramont, ki je bil takrat francoski minister zunanjih pravil, je tajil, da bi bilo to res, kar terdi Thiers. Pisal je Gramont v tem oziru dvoje pismo, in v drugem pripoveduje, da po napovedani vojski mu je bil avstrijski poslanec v Parizu izročil od Beusta podpisano depešo od 20. jul. 1870, v kateri je stalo: „Blagovolite ponoviti Njegovemu veličanstvu (Napoleonu III) in njegovim ministrom, da mi imamo za deva Francije kakor svojo lastno, in da bomo pripomogli k zmagi njene vojne v mejah zmožnosti.“

Pustimo tukaj vse druge prašanja in obrnimo se k časom Kastelfidarde. Takrat pa je bil grof Gramont spisal in podpisal depešo, ker bil je francoski poslanec pri papeževi vladi. Depeša je prišla 10. kim. 1869 do podkonzula francoskega v Ankono in se je glasila:

„Cesar (Napoleon III) je pisal kralju Sardinskemu, ako piemonske kardela stopijo v papeževo deželo, bode prisiljen se temu ustaviti. Že so ukazi dani, da se v Tulonu kardela podajo na morje, in ta pripomoč ima dospeti brez pomude. Cesarjeva vlada ne bo terpela krivičnega napada od strani sardinske vlade. Kakor podkonzul francoski mora te potem vravnati svoje obnašanje.

Podpisan: Gramont.

Dobro znano je, kako se je Napoleon III ustavil laškemu razbojniku, znano, kako so sardinske velike

trume brez napovedi vojske kakor priprosti tolovaji napadli papeževo zemljo in kako so pri Kastelfidardi in v Ankoni klali majhne papeževe kardela! „Unità“, ki to popisuje, pravi, da on sam (Napoleon III) je ta napad svetoval, ko je v Čiamberi-u rekel Farini-u in Cialdini-u: „Pojdite rešit me hitro tega potepinstva.“ Cialdini, vojvoda potuhnjenega napada, ko je zvedil Gramontovo depešo, je odgovoril tistemu, ki mu jo je pokazal, in rekel: „Mi poznamo namene cesarjeve bolj kakor pa vi.“

Ljubljanski „Tagblatt“, glasoviti opravičevalec laškega ropa, ima tukaj zopet kosce dela: opravičevati ostudno izdajstvo, laž in potuho Napoleona III. — Toda kakor ima kosmato vest, ga vender utegne pogreti, ako prevdari strahovito sodbo Božjo, katero je omenjeni časnik poznal, rekoč:

„Veliko hudodelstvo je bilo storjeno v kimovcu 1860, in splačano pri Sedanu 1870. Grof Beust je povernil deset let pozneje Napoleonu III ravno tisto postrežbo, katero je bil on storil Papežu. Bratec (Beust) je storil z bratcem (Napoleonom), kakor (?) je bil storil sin z Očetom (Napoleon s papežem). O velika in nar modrejši pravica Božja!“

Da je vstavovercem vsa ta dogodba neznansko nadležna, radi verjamemo. Kaj bojo počeli zdaj s svojim saksosko-luteranskim malikom, ki so ga kačili s častnimi mesčanstvi, s sladkim vincem, z govori in s psovanjem svoje lastne vere in Cerkev in na vse načine po steklenjačah, po „tagblattih“ in kjer koli so mogli. Toliki ljubivci nemške kulture in slavne Prusije — pa morajo slišati, da njih ljubljeneč Bevc *) je hotel v edinosti s katoliškimi Francozi luteranskega Bizmarka napasti. Ali ni to za „iz kože skočiti?“ —

Kaj pa še le, če morebiti luč ne manj potuhnjenega Besmraka kak drugi „bes“ „omračiti“? Potlej bo vse njih veselje šlo pod koš. Svet utegne spoznati, kam lažilberalizem pelje in se zopet k Piju IX, k veri, k Bogu obrniti. Za mavtarstvo in liberalstvo bil bi to gotovo amerini udarec . . . O ne, sej znajo tudi plajš po vetru obračati, kakor n. p. Beust, in veliko družih.

Vendar tega bi jim nihče ne očital, ako bi le spreobrnjenje bilo na pravo stran in resnično, in ne kakor je bilo n. pr. „Laibacherčino“ od vstavoverstva k Hohenwar-tu, pa zopet od H. k vstavoverstvu.

Številki 19 in 9 v štetljenji Pija IX.

Ipse — VerVs DeVs Conser-
VabIt ECCLESIAm P. B. C.

Sv. oče papež Pij IX so rojeni leta 1792, mašnik posvečeni 1819, za papeža izvoljeni 1846, in kakor se prerokuje, bo leta 1873 odrešenje od njih križa (to je poveljčanje sv. katoliške Cerkev).

Posamezne številke vsacega teh let soštete storijo vselej številko 19.

Razloček daljave od enega do drugega teh let znaša vselej 3×9 (trikrat devet), to je, 27 let, n. p. 1792 in 27 je 1819; 1819 in 27 je 1846; 1846 in 27 je 1873. 27 let stari so Pij IX mašnik posvečeni; 27 let po tem (54 let stari) so postali papež in križ prevzeli; in 27 let nadalje (81 let stari) imajo biti križa rešeni. Vsaka teh letnih števil, ako se posamezne cifre soštejejo, stori številko 9. Naj imenitniše spremembe v njih življenji so se tedaj zverševale po trikrat devetih (3×9), to je, po 27ih letih.

Odštejemo 73 (1873) od 92 (1792 njih rojstnega leta), se prikaže kronikon 19 (1819) njih mašništva v 27. letu. Doštejmo 19 (1819) tem letom 27 njih starosti

ob času mašništva, in dobimo številko 46 (1846): leto ko so bili za papeža izvoljeni.

Prištejmo letno številko 19 (1819) njih letom 54 ob času izvoljenja za papeža, dobimo letošnjo številko 73 (1873), ki je napovedano leto njih rešitve.

9 let po letu 1873, tedaj leta 1882 ($1 + 8 + 8 + 2 = 19$) bi bili 9ti Pij 90 let stari. Tako je s Pijem IX v 19 stoletju! Nik.

Ozir po Kranjskem.

Za Marijo je na Kranjskem naj več farnih cerkv posvečenih sv. Martinu, njih 15, in sicer: na Igu, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Poljanah nad Škofjokloko, v Šmartnem poleg Kranja, na Tersteniku, v Srednji vasi v Bohinju, v Gradu (Bledu), v Dobu, v spodnjem Tuhinju, v Moravčah, v Šmartnem pri Litiji, v Podzemlju, v Žirih, na Uncu in v Hrenovicah. —

Sv. Nikolaju, patronu naše škofije, je postavljenih 14 farnih cerkv, namreč: Stolnica Ljubljanska, v Sorici, v Zapogah, v bohinski Bistrici, na Ovsish, na Savi, v Lipoglavu, na Jančem, v Novomestu, v Metliki, v Adlešičah, v Babnem polju, v Suhorju (na Notranjskem), in v Budanjah. —

Sv. Peter in sv. Juri se častita vsak v 13 duhovnijah kot farna pomočnika, in sicer sv. Peter: pri sv. Petru v Ljubljani, v Selcih, v Predvoru, v Naklem, v Radolici, v Komendi, v Blagovici, v Radečah ob Savi, v Šentpetru pri Novomestu, v Černomlju, v spodnjem Logu, v št. Petru pri Postojni in v Ternovem pri ilirski Bistrici; — sv. Juri pa: na Ljubljanskem gradu*), pri Materi fari v Stari Loki, v št. Jurju poleg Kranja v Gorjah, v Nevljah, v Motniku, v Ihanu, v št. Jurju poleg Šmarije, v št. Jurju pri Svibnem, v Dobernichah, na Čatežu ob hervaški meji, v Starem tergu pri Ložu, in v Sturji.

V 12 farnih cerkvah se časti kot patron sv. Janez Kerstnik, in v ravno tolikih tudi sv. Jakob. Sv. Janez namreč: v Ljubljani v Ternovem, v Preski, na Trati, v Kovorju, v Zaspem, v št. Janžu (Dol), na Mirni, na Selu (pri Žumbergu) v Dragatušu, v K. čevski Reki, v Hoterdešiči in v Matenji vasi; — sv. Jakob pa: pri sv. Jakobu v Ljubljani, v št. Jakobu pri Savi, o Škofji loki, v Podbrezjih, v Lešah, na Polici, v Kostanjevici, v Vavtvasi, v Koprivniku na Kočevskem, v Banjaloki, v Ledinah, in na Studnem pri Postojni.

Sv. Mihaelu in sv. Marjeti je na Kranjskem zopet enako število farnih cerkv, vsakemu po 11, posvečenih in sicer sv. Mihaelu: na Dovjem poleg Jesenic na Gorenjskem, v Mengšu, v Čatežu v Trebanski dekaniji, v št. Mihelu pri Žužembergu, v št. Mihelu poleg Novomesta, v Morovecu, v Polomu, v Ravtah, na Oblokah, v Nadanjeselu in v Rzelu; — sv. Marjeti pa: na Gôlem, na bohinski Beli, v Vodica, v Dolskem, na Prežganji, v Šmarjeti pri Klevevžu, v Starem logu, v Horjulu, v Borovnici, v Planini (v Cirkniški dekaniji) in v Podkraju. —

Tudi sv. Vid in sv. Lenart sta patrona enacega števila farnih cerkv; vsakemu jih je posvečenih po 9. — Sv. Vid se kot farni pomočnik časti: v št. Vidu nad Ljubljano, v Žetumljah, v Lučnah, v Dupljah, v št. Vidu pri Zatični, na Toplem rebu, v Preserjih, v št. Vidu pri Cirknici in v št. Vidu v Vipavi; — Sv. Lenart pa: v Sostrem pod Ljubljano; pri sv. Lenartu nad Škofjo loko, v Kropi, na Jesenicah, na Fužinah (Weissenfels), v Mozlju, v Loškem potoku, v Čeraem verhu nad Polhovim Gradcem in v Počivalbu. —

*) Ta cerkev je sicer veljala za podružnico št. Jakobsko fare; zdaj pa jo najdemo vvrsteno med duhovniške s 400 neprostopoljnimi farani (jetniki), katere oskerbljuje bistni dušni pastir, Pisavec.

*) Tako so menda Gorenci Beusta imenovali.

Sv. Urha častijo kot farnega pomočnika v naslednjih 8 farah: V Leskovici nad Škofjo loko, v Smledniku, na št. Urhški gori, v Begunjah pri Radolici, v Vranji peči, v Zaplani, v Zavratcu in na Ubeljskem.

Sv. Jerneju je posvečenih 6 farnih cerkvá, namreč: v Pečah, v Košici, v Ambrusu, v št. Jerneju, v Begnjah pri Cirknici in v Senožečah. — Enako je tudi sv. Andrej patron 6 farnih cerkvá, namreč: v Goričah, v Mošnjah, na Vačah, v Beli cerkvi, v Poljanici in na Gočah.

Verstoika v številu farnih cerkvá sta dalje sv. Ana in sv. Štefan prvi mučenec; vsakemu je posvečenih po 5 farnih cerkvá. Sv. Ana je patrona: v Tujnicah, v Gojzdu, na Jávoru, v Dobovcu in na Toplicah; — sv. Štefan prvi mučenec pa: v Sori, v Semiču, v Postojni, v Harijah in v Vipavi. —

Po 4 farne cerkve so posv.: s. Lorencu s. Kancijanu, sv. Tilnu in sv. Heleni. Sv. Lorenc se časti: v Kolovratu, v Žalni, v št. Lorencu ob Temenici in na Reki; — sv. Kancijan je: na Jezici, v Škocjanu pri Dobravi, v Mirni peči in v Škocijanu pri Turjaku; — sv. Tilen: v Javorjah nad Škofjo loko, v Besnici, v Višnji gori in Mokronogu; — sv. Helena pa: v št. Heleni poleg Dovskega, v Hotiču, na Premu in v Zagorju na Notranjskem.

Dalje so oziroma farnih cerkvá verstoiki: sv. Jožef, sv. Anton pušavnik, sv. Elija prerok, sv. Pavel, sv. Janez Evangelist in sv. Magdalena. Vsakemu so posvečene po 3 duhovnijske cerkve in sicer sv. Jožefu: v Starem tergu pri Poljanah, v Suhorjah nad Metliko in na Vojskem; — sv. Antonu pušavniku: v Železnikih, na Brezovici poleg Ljubljane in v Špitaliču; — sv. Eliju preroku: v Prečici, na Planici nad Cernomljem, in v Ternju na Notranjskem; s. Pavlu: v Stari Oslici, v Marčičih in na Verhniku (spreobzerjenje); — sv. Janezu Evangelistu: v Retečah poleg Škofje loke, na Verhu (v Metliški dekaniji) in v št. Joštu nad polhovim Gradcem; sv. Magdaleni pa: v Zlatem polju, v Sodražici in na Gori nad Idrijo. — Po dve farne cerkvi ste posvečeni: sv. Benediktu, ss. Petru in Pavlu, ss. Primožu in Felicijanu; ss. Kancijanu in tovaršem, sv. Štefanu papežu, sv. Joštu, ss. Šimnu in Judežu, sv. Katarini, s. Osvaidu, s. Antonu Padvanskemu in sv. Matiju; sv. Benedikt: v Stranjah in v Kresnicah; ss. Peter in Pavel: v Zagorjah ob Savi in v Osilnici; ss. Primož in Felicijan: v Gerčaricah in v Verhpolju; ss. Kancijan in tovarši v Kranju in na Planini (v Vipavski dekaniji); sv. Štefan papež: v Ribnici in Košani; sv. Jošt pri sv. Joštu nad Kranjem in v Černem verhu nad Idrijo; ss. Šimon in Judež na Cerničah in v Rudniku; sv. Katarina: v Topolu in v Rovah; sv. Osvald: v št. Osvaidu in Gotenicah; sv. Anton Padvanski: v Štangi in v Postenjah; sv. Matija pa: na Bučki in na Slapu. —

Poslednjič naj sledijo zdaj še Svetniki in Svetnice, katerem je posvečena le po 1 farna cerkev, namreč: sv. Neži: na Selu poleg Kamnika; sv. Roku: v Dolnji vasi pod Ribnico; sv. Tomažu: v Krašnji; — sv. Gothardu: v št. Gothardu; — sv. Gregorju: pri sv. Gregorju nad Sodražico; — sv. Luciji: v Dražgošah; — sv. Klemenu: v Bukovšici; — ss. Fabijanu in Sebastijanu: v Kovčevskem mestu; — sv. Avguštinu: v Strugah; — sv. Florijanu: v Oreheku; — sv. Erazmu: v Soteski; — sv. Ksistu: v Predosljih; — ss. Ingenvinu in Albinu: na koroški Beli; — sv. Janezu Nepomuku: v novi Oslici; — s. Lambertu: v št. Lampertu; — ss. Kosmu in Damijaniju: na Kerki; — sv. Rupertu: v št. Rupertu; — ss. Mohorju in Fortunatu: v

Žuženbergu; — sv. Justu v Ustiji; sv. Urbanu: v Gođoviču; — sv. Brikciju: v Podlipi; — sv. Marku: v Cerkljah (v Leskovški dekaniji); — sv. Barbari in sv. Ahacu: v Idriji, in ss. trem Kraljem: na Verhu pri Žirih. —

Menimo, da smo prav šteli, in nobenega farnega potrona ali patrone ne prezerli; ako bi se pa bila kje kaka pomota vrinila, pa prosimo, da se nam to ne šteje v zlo; kajti že stara prislovica pravi, da zmotiti se zamore vsaki človek. Skončaje te verstice pa rečem: Duhovnijski pomočniki in pomočnice ljubljanske škofije: prosite za nas! —
Neduhoven

Pasivni ali terpni upor.

Ker se je že v mnogih krajih vesti katoličanov začela sila delati, je gotovo našemu času primérno zvediti, kar piše o. Ventura o uporih, kakoršen edino je dovoljen vernim kristjanom zoper postavbe, katere kaj zapovedujejo, kar je zoper vest in Božje zapovedi. Pravi pa:

„Pasivni“ (terpni) upor, po katerem se posamezni brani pokoren biti človeku, kateri kaj zapoveduje, kar je zoper vest in zoper Božje zapovedi, — ta upor se ustavlja, pa le pasivno (terpno), ker prenaša častitljivo terpljenje za svoje spoznanje, ne da bi rabil telesno silo. Zakaj Kristus je rekel: „Kdor prime meč, da bi odvrčal versko zatiranje, bo z mečem končan“; to se pravi, zoper versko preganjanje se je treba bojevati z dušnimi čednostmi, ne pa s telesno močjo; v čisto duhovnem boju se ne sme rabiti telesno orožje, s katerim bi morebiti človek zmagal, ali pa tudi končan bil; rabiti se mora pa dušno ter nevidno orožje, stanovitnost v veri, krotkost, poterpežljivost in molitev; vspôh takega orožja je ravno tako zanesljiv, kakor blaga je njegova raba.

Kadar se ravna za spričevanje vere, premagamo trinoga hitreje, ako mu pustimo, da se naša kri preliva, kakor pa da bi mi prelivali njegovo. Mačenik v grobu je veliko strašnejši za svojega trinoga, kakor upornik, kateri mu kljubuje z orožjem v roci na bojišču. Tisti, kateri terpi, je močnejši kakor ta, ki se brani; kristjan, kateri pade, je mogočnejši, kakor upornik, ki zmaga; njegova slava je sad ponižnosti.

Ali ko keršanska vera zapoveduje terpni, pasivni upor zoper oblast, ki zatira vest in vero, svetuje vedno djavno aktivno pokoršino. Ko oznanjuje potrebo, terpno se ustavljati, ob enem dovoljuje pokornim biti, ker človek dela, da se umakne temu, kar je krivično; ko Cerkev silni upor prepoveduje, ne prepoveduje rabiti postavnih in pravičnih pripomočkov; ko od posameznega zahteva spoštovanje oblasti, pa ne tirja, da bi se posamezni odpovedal svojim lastnim pravicam.

Res sv. Pavel, kateri je tako zelo priporočal pokoršino do postavne oblasti, kakor Božji naredbi, vendar ni opustil, da bi se ne bil zavoljo nepravilnega zatiranja niže sodnje skliceval na cesarja, — tudi ne, da bi se ne bil skliceval na svoje pravice in predprave, ki jih je imel ko rimski državljani. Keršanska vera tedaj od ene strani zahteva od stiskanih podložnih vdanost, po drugi strani jih pa opominja, da naj se nikakor ne odpovedó človeški vrednosti in se ne prepušče kakor neživa stvar samovoljnosti političkih samosilnikov; priporoča jim pametno pokoršino. Keršanska vera varuje oblasti pokoršino, pa ne poterjuje zatiranja, kakor bi bilo postavno, in celó dovoli, da se sme zoper njo pritožiti, in tako zedinja društveni red s človeško vrednostjo?“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Za kaj se mora poganjati pravi katoličan?) Dandanašnji je kmali toliko vodnikov in političkih učencikov, da čitatelj skoraj stoji med njimi kakor med drevjem v logu; potrebno je toraj, da se nekoliko bolj natanko določi, za kaj se smé in mora katoliški Slovenec poganjati, da zadostuje svojim dolžnostim do vere, cesarja in domovine, da je pravi katoličan, kakor tudi pošten državljani.

Pred vsem mora pravico terditi na vse strani, pravico do Cerkve in njenih prav, do vladarja in države sploh, do svojega naroda in njegovih práv posebej.

Cesarstvo se mora ohraniti celo in neločljivo pod vladajočo habsburško rodovino po pragmatičski sankciji in oktoberski diplomati. To je moč in to dolžnost le na historični podlagi katoliške vere. Mi smo prepričani, da cesarstvo in njegovo vladajočo hišo spodkopuje tisti, ki spodkopuje katoliško vero. Napoleon je padel, ker ni bil odkritoserčen prijatelj do svoje katoliške Cerkve; Španija je nekaj let pred prekucem kraljevega stola Cerkev oropala; Italija je na kraju rudečarskega brezna, ker se je na podlagi ropa ustanovila, ker ima sicer v prvem temeljnem členu katoliško vero, pa jo vender trinoško tare in preganja. Počenjanje zoper katoliško Cerkev je frajmavrarsko rovarstvo, enako sovražljivo veri, kakor prestolom. O „brezverstvu“ velja evangelijska resnica: „Kdor z menoj ne zbira, tisti raztresa“.

Vsak pošten katoliški Slovenec mora želeti spravo med državo in Cerkvijo in na to delati, da se doseže. Kdor misli, da je mogoče v razporu postavodajstva s Cerkvijo državi ali narodom srečnim biti, tisti je brez glave ali pa brez srca. Razpor še nikoli sreče ni rodil.

Katoliški Slovenec terdi pravo in resnično svobodo in pravico za vse, ravnopravnost vsem podložnim velike Avstrije. To pa se doseže le na podlagi sv. vere, ker le verske načela edine so zanesljivo vsem pravične. Liberalizem v sedanjem pomenu in pa terdi centralizem sta samopridna brata z dvojnim vatlom in dvojno tehtnico. Zastonj je upati miru in zadovoljnosti, ako ta dva sebična kramarja merita in vagata.

Zavolj oddajanja ponarejenih bankovcev je bila zopet neka ženska iz Notranjskega te dni zaperta. Štiri po 10 gold. je bila že oddala, enega policaju vtaknila v žep, da bi jo spustil, in druge pogoltnila. — Nekteri ljudje blezo mislijo, da to nič ni, če kdo denar ponaredi, in da ni nikomur škoda. Toda to je strašna zmota. Bankovce ponarejati je ravno tako tatvina in goljufija, kakor če bi tebi bil kdo dolžan 5, 10, 100, 1000 gold. itd. in drugi bi prišel k plačevalcu s ponarejenim pis-mom in bi jih potegnil namesto tebe. Kaj bi ti rekel takemu? . . . Vsi bankovci so dolžne pisma, in kolikor je ponarejenih, toliko je goljufije in tatvine, ako se ne spoznajo ponarejeni bankovci; ako jih pa spoznajo, je tisti strašno okraden in ogoljufan, kdor jih je sprejel. Namerilo se je že, da ubogi kmet je za prodanega vola dobil samega lažnjivega denarja, in bil je ob vse! Ali ni to prestrašno? Ponarejavec bankovcev je toraj naj gerši oderuh, tat in slepar, ostudniši v enem oziru kot navadni tat. Njemu ravno tako kakor vsakemu krivičniku velja napoved: „Ne pojdeš v Božje kraljestvo, dokler poslednjega vinarja ne boš izplačal!“ Slovenci, bodite pošteni, pravični!

V letnem shodu katol.-politiške družbe na ss. 3 Kraljev večer je g. predsednik naznanil, da od zadnjega vel. shoda mesca junija se je društvo narastlo za 23 udov ter jih je zdaj 164. Vdeleževalo se je ta čas dru-

štvo v svojih razpravah vseh glavnih političkih vprašanj. — Vstali ste dve novi katol. politički društvi, v Šmartnem in v Vodicah, in dve se napravljate, namreč: v škofji Loki in v Šmariji; utegne jih še več na svitlo priti. — K temu je opomnil, da zunaj naše dežele se bolj marljivo teh društev vdeležujejo in obilniše se obiskujejo.

G. tajnik Močnik nadalje poroča glavne točke delavnosti skoz ta čas, kar pa tukaj ne bomo ponavljali, ker je Danica vse glavne reči nasproti naznanovala.

Opomnil je posebej, da je veselo, ker se udje stanovitno derže društva in pohvalil rokodelce zavolj njih vdeleževanja. Povdaril je, da bi se jih gotovo še veliko več vdeležilo društva, ako bi se zavedili, kako potrebne so take društva današnji čas, ko ima Cerkev posebne naloge, posebno terpljenje, toraj potrebuje v brambo tudi posebnih nenavadnih pomočkov, kakor so ravno katoliško-politiške družbe. —

Kar tiče gospodarstvo, društvo potrebuje na leto 400 gold., prihodki pa znašajo le 300 gold. Vendar z blagajnico nismo na slabem, ker pri vsem tem našimetek znese še blizo 100 gold. Pomagale precej so tombole, da se ložej izhaja.

Po nekterih besedah o papeževem ogovoru so nasledvale volitve novega odbora in izrekla se je splošna zahvala in pohvala delavnim gospodom, imenito gg. predsedniku in tajniku.

Kakor je gosp. tajnik omenil, da so gg. obertniki kinč naše družbe, tako je upati, da bode mesto čedalje bolj spoznavalo korist naše katoliško-politiške družbe in se jih bo čedalje več vdeleževalo. Koliko potreb ima mesto v tem in enem oziru, ktere vse smejo v pogovor priti in prošnje se oddajati; očitne graje ali pohvale taci družtev nikoli niso brez vpliva pri vradnijah, če tudi se vselej vse ali precej ne doseže, kar se želi. Kolikor bolj se meščanje vdeležujejo društva, toliko veči moč ima njegovo djanje do občinstva in do vradnij.

Božičnico kaj prijetno zraven bogato obloženega drevesa in jasic so bili napravili rokodelci katol. družbe gosp. dr. Vončinove. Na novega leta večer so imeli verli gg. pomočniki petje, deklamacije, tombolo; na ss. 3 Kraljev večer pa rokodelski fantje. To je bilo življenje pri petji, govorskih itd., da je bilo veselje gledati in poslušati. Poslednjič je bilo do sedemdeset fantov obdarovanih z robo obleke, in oplenili so lepo drevo njegovega bogastva. Opomnimo naj tukaj, da veliko število naj pridnih rokodelskih fantov se zbira v nedeljah zvečer v sobi rokodelskih družnikov, kjer jih nekteri dobrotni gospodje zastonj podučujejo v petji in raznih znanstvih, ki so potrebne rokodelcem, pa vse na lahek in prjazen način v veliko veselje mladini. Ali bi ne bilo dobro tako delati rokodelskim mladencem tudi po družih slovenskih mestih in večjih krajih. koder je več rokodelcev? — Skoraj smo pozabili povedati, da ta večer so dobili fantje tudi svojo lastno novo zastavo, bandero, pod katero se bodo zbirati zamogli, kolikor bode prilika, o slovesnostih. Nekatere ljubljanske gopé se zraven gospodov trudijo, da po zbirkah itd. mladini tako veselje napravljajo in za oblaženje mladih sere delajo. Bog poplačaj njih darežljivost in prizadevo!

Zastran afrikankega misijona. Ko smo te dni poslali darove za afrik. misijon kakor tudi več drugih zbirk na Dunaj, smo dobili s poterdilom vred naznanilo, da novi veliki prednik g. Daniel Komboni dela velikanske osnove za prerojenje zamurcev. V Kairi ima 72 oséb, v Kordofanu 30, v Hartumu kacih 20. Marijna družba je v skerbi, kako jih bo zderžala in raji bi, naj bi bil z manjšim pričel. V kratkem času 4 mesecev je dobil od nje 5000 gld. in še ni zadovoljen. Pisal je

provikar Komboni spominico do vsih škofov in s tim si upa več prihodkov pridobiti.

Komboni je 20. kimovca 1872 odrinil iz Tersta, 21. kim. pa tudi iz Neapelna na morje več njegovih pomočnikov. 26. kim. je prišla v Kairo vsa karavana z 19 osebami. Med temi je 5 rojenih Afrikancev, kateri so bili odgojeni po različnih evropskih vstavah. Podal se je gosp. provikar proti Hartumu in Kordofanu in od ondod v notranjo Afriko in jim terdno upanje, da bo Bog blagostovil njegovo delo.

Goreče vdeleževanje k temu novemu poskusu je naznanilo Nj. veličanstvo avstrijski cesar, pred katerim je bil g. Komboni 1. kim. na Dunaju. Dal je vsim avstrijskemu konzulom povelje, da naj ta misijon na vso moč podpirajo in razodel polno zadovoljnost s tem početjem. Kakor je znano, je cesar podpiral tudi ranjcega Knoblharja, odkazavši mu iz lastne denarnice 20835 fr., naznanivši se za varha tega misijona in ustanovivši lastni konzulat v Hartumu v njegovo brambo.

Odmenjena železnica iz Kaire do Hartuma utegne misijon še bolj pospešiti, ako se izpelje. Naj bi narodje namsto hudobskih in obkomornih brezverskih namer mislili po takih potih narode osrečevati, kakor misijonari, to bi bil „naprej“; rudečkarške, demokratiške in brezverske osnove pa so pot v barbarstvo, v divjaštvo „nazaj“ in poslednjič v pogubljenje. Na to ženejo uboge ljudi skrite družbe pod mavtarsko ali proustozidarsko zastavo. Ti ljudje imajo „kladva“, pa ne za zidanje, ampak za podiranje; imajo „kelje“, pa ne za glajenje, ampak za „mazanje“ in onečejo; zato so tudi njih časniki brez konca umazani in lažljivi, in kakor so sami gerdi in nesramni, tako duhovne redove in vse naprave čednosti za gnjezda nečednosti razglasujejo.

Pomanjkanje duhovnov se sem ter tje občutljivo kaže. V Kamni gorici n. pr. bi prav radi dobili kacega gosp. penzionista, kateri bi mogel še toliko kaj storiti, da bi varhom ne bilo treba deleč sv. maše iskati, ali celo brez nje biti. Zraven prav lepega stanovanja bi imel prijetin vert in toliko priboljškov, da bi bil gotovo zadovoljen. Kdo vé, kaj bo še le v prihodnje, ako se železna vojaška postava ne spremeni v tako, da bi bila katoliškim narodom primerna? Pismo nekterih gimnazijalcev sosednjega mesta razodeva, kako se mnogi mladenči z naj boljšim poklicem za duhovski stan že naprej bojé, da jih utegne vojašična od njih poklica odverniti.

V Konjicah je 19. grud. katoliško politička družba imela veselico s tombolo. Preč. g. J. Virk so o tej priliki precej dolgo govorili od rudečkarške družbe kervižejne internacijonale: 1. Kaj je internacijonala (rudečkarstvo), kako se je začela in zakaj; internacijonalski katekizem. 2. Kaj hoče ta družba, kaj namerava? 3. Zakaj Bog to pripusti? (Za kazen grešnega, sebičnega in mlačnega sveta; nekaj zgodovinskih izglede). 4. Ali ima to brezverno društvo telesne in dušne moči, da bi vse to izvršilo... Število udov, denarjev; podkupljevanje po vsih državah, njena npravna zmožnost detičnih poglavarjev itd. 5. Je še kje pomoč zoper to strahovito društvo? Je; pa le samo v katoliški Cerkvi, ako jo verna država zvesto podpira. Drugač utegne vse v šibire iti, dokler ta šiba ne dopolni svojega poslanja kakor dopušča kervava kazen Božja... Kakor pišejo, misli to društvo 24. m. jnika po vsi Evropi na enkrat zavreti. Je pa ravno Maria auxilium christi-anorum (Maria pomoč kristjanov) tisti dan; morebiti jim bo Marija sled zmedla, Bog daj. (Ni dosti verjeti, da bi požigavci in klavci po pravici povedali, kaj ali kdaj mislijo kaj početi. Vr.) G. nadžupnik je pojasnoval novo postavo od odkupnine (Ablösung) žitne in vinske bire -- za cerkev, duhovščino, mežnarje itd.; s to

postavo hočejo „neubogljivo“ duhovščino prisiliti, da bi tako plesala, kakor brezverni liberaluhi godejo. Mislim, ako na to pride, da se nam bo tudi tako godilo, kakor sv. Očetu, s tem razločkom, da sv. Očetu še pošteni kristjanje pomagajo; ali nas bo pa preveč; toda Bog je vsegamogočen. — Morebiti bo pa preteča internacijonala naklepnikom sled zmedla.

Od Posavja dolenskega. W. — Ako nekteri olikani gospodje sedanjega časa v svoji nezapopadljivi slepoti in v svojo lastno naj več škodo sv. katoliško Cerkev z zagrizenim serdom zaničujejo in to zaničevanje pri vsaki priložnosti v spisih in v besedi očitno kažejo: se nam nasproti pa tudi prav tolažljive znamenja prikazujejo, kako tudi izmed kapitala in inteligencije ima Cerkev prav velike dobrotnike. Neizrekljiva hvaležnost in posebno spoštovanje nas spodbuda očitno imenovati dva taka blaga in častita gospoda iz Posavske doline na Dolenskem, nadjajoči se, da nam gospoda ne bode ta zamerila, kar bomo povedali.

Pretečeno leto so Boštanjski farmani sklenili, svoji lepi farni cerkvi potrebni novi veljki altar omisliti. Naročili so ga o sv. 3 Kraljih pri dozdej še malo znanem podobarju in zlatarju g. Antonu Kušljanu v Novem mestu. Umetnik je to delo v bizantinskem slogu po dani besedi do 15. sept. tako izvrstno dokončal, da si je pridobil ne le samo občno zadovoljnost farmanov, ampak tudi posebno pohvalo veljavnih mož. Posebne krasnosti je tabernakelj, kakoršnega še dozdej drugod nikjer nismo vidili.

Komaj je bilo znano, da je altar v delu, že pl. g. Gutmannsthal, kateri je že poprej kakor Boštanjski grajščak okolici brezštevilno dobrot skazal, brez kake poprejšne prošnje, ker ni bil zdaj v nobeni zvezi več z Boštanjsko cerkevjo, sam prostovoljno in, kar je bilo očitno, z velikim veseljem pošlje in daruje 300 gold. za novi altar. — Ravno je bil altar zgotovljen, pride g. pl. baron Mayr — Melnhof svojo ravno kupljeno Boštanjsko grajščino ogledat, in ko tudi v cerkev pride in z vidnim veseljem novi altar ogleduje, popraša, koliko je za altar še dolga, in ko se mu pové, pošlje precej po odhodu 460 gld. za altar, pa tudi za farne reveže priloži 140 gld., in ravno te dni je poslal zopet 500 gold. revežem za božičnico, ali kakor tukaj pravimo, za „p'tičice“. Tudi dve blagi sestri iz Ljubljane, katerih ime razodeti nam je prepovedano, ste za altar poslali 200 gold.

Da po tako bogatih darovih farmanom zavolj splačila altarja niso sivi lasje rastli, je razvidno.

Navdušeni zakličemo in rečemo:

Vsigamogočni Bog usliši goreče molitve, ktere kipé v nebesa za blagor tih dveh blagih mož in tih dobrot-nih sester! Po vsi obilnosti naj izlija svoj blagoslov nad-nje in nad vso njih rodovino, da še mnogo mnogo lét srečni zdravi in veseli živijo v podporo sv. Cerkvi, pa tudi v duhovni in telesni prid sebi iz serca vdanih in hvaležnih Boštanjskih farmanov; nad zvezdami naj se jim pa spleta venec večnega bogastva in večne časti!

Pristavim naj še to, da imenovani g. A. Kušljan je v Razboru na Štajerskem ravno te dni prevzel v delo vso notranjo napravo ondote na novo izidane gotiške cerkve, to je, veliki altar, dva stranska altarja, prižnico in vnanjo obleko pri orgljah, vse v gotiškem slogu po prav nizki ceni, vse skupaj za 2300 gld.

Iz Tersta, se piše v „Eco del Lit.“, da so kozé ponehale, da pa duhovna bolezen toliko huje divjá. Neki Prusijak je postavil kolibo, v kateri živo skazuje terpinčenja, ktere, češ, so se godile v španjolski inkviziciji. (Tudi v Ljubljani so pred nekaj časom gerdi sovražniki sv. Cerkve skazovali take lažnjive in obrekljive burkarije!) Načččkani so duhovni in mnih na plahtah, smeh-

ljaje se pričo ubozih terpinčenih in trinoženih žrtev, terganih z železnimi zobmi, ali žganih na žerjavici. Ljudstvo, ki ne vé, kakošni sleparji so ti komedijanti, se nejevolje vnaša zoper sv. Cerkev, njene služabnike in naprave; in pojdi jih podučevati in prepričevati, če moreš. Čas bi pač bil konec storiti takim nesramnostim, ki so ravno tako napad na resnico kakor na vero, pa divjaško zdelovanje zgodovine. Spravi naj se Prusijak uživati bizmarkovske svobode in pusti naj pri miru katoličane v Terstu! — Pa ne le v Terstu, ampak v celi Avstriji naj nas sovražniki naše vere in lahko tudi celote našega cesarstva pri miru pusté! Kakošen krič bi bil, ako bi iz Rusije hodili taki komedijanti k nam! Ko so enkrat nekaki (blezo slovaški ali hervaški) medvedarji prišli, kako hitro so jih odpravljali; zakaj pa tacih ne, ki so očitni nravi in ljuškemu pokoju gotovo škodljivi?)

Iz René v goriški okolici, 6. prosenca. *) — Ne morem si kaj, da v Vaš velečenjeni list sledečega opravičenja mojega delovanja v pol. društvu „Soči“ ne bi poslal, ter akoravno nisem še nikoli dosihmal za „Zg. Dan.“ kaj spisal, vendar njen marljivi čitatelj sem že od davno. Star pregovor pravi: čast je oblast. Dopisnik iz Goriškega 20. dec. v prvem listu t. l. pravi med drugim to le: „Ako se o strankah govori, imenujete se slovenska liberalna in slovenska konservativna, k kateri spadajo zares skoraj vsi slov. duhovni v Gorici in po deželi, akoravno tudi pri liberalni nekteri skoraj zvonec nosijo“. Te poslednje besede očitno merijo na mojo osebo (in menda na one nekterih duh. tovaršev), ker sem bil dosihmal 2 leti in 2 mesca „Sočin“ odbornik, oziroma podpredsednik. Sicer ne zamerim dopisniku „iz Goriškega“, kateri ne more viditi v serce človeku in ne preiskovati njegovih obisti, da je o moji osebi tako zlo sodil, ker svet navadno sodi le po zvanjem. Če sem bil l. 1870 v listopadu sprejel (sicer ne ravno rad) odborništvo in potem zopet 2krat: 27. aprila 1871 in 11. aprila 1872, nisem tega storil, češ, zarad tega, kakor da bi se po vsem vjemal s Sočnimi pravili, ktere verskih še ne omenjajo, ali pa kakor da bi bil „duhovnik liberalne barve“ in da zato pri liberalni stranki „Soče“ skoraj „zvonec nosim“, ampak storil sem to iz blagega namena, da bi se, če bi bilo mogoče, s časoma (ker koj se kaj tacega ni moglo zgoditi) prišlo do potrebne sprave in mosta, ki bi obe stranki sklepal. Enak namen so berž ko ne imeli tudi ostali 40teri duhovniki, ki so v društvo vpisani. Sicer sem dobro vedel in zvedel od svojih tovaršev, da sem kot „liberalen Sočan“ na zlem glasu pri nekaterih svojih duhovnih bratov, se vé, da bolj pri tistih, katere obveljava slovenstva in narodne ravnopravnosti le malo briga (?). Nu vse to me ni v mojem težavnem položaju mnogo motilo, ker kakor sem že omenil, sem imel vedno blagi namen na sercu, da utegne vendar ta večina starega odbora in Sočanov pomagoma spreviditi, da podlaga vsacega človeškega početja najbolj stalna je, ako se oslanja na verska tla, t. j., tudi na pom. č od zgorej. V ta namen sem pisal tudi m. vinotoka članek, na kterege koncu sem pobijal liberalno gëslo: vse za domovino, omiko in svobodo“ s kat. narodnim gësлом (Strossmajerjevim): vse za vero in domovino. (Kajti kdor je za vero, je gotovo tudi za cesarja, ki ga nisem izrečno v gëslu imenoval). Ali sl. vredništvo „Soče“, kterege podpornik sem do zadnjega časa bil, mi je konec istega članka smisel mojega do-

pisa tako spakedrilo, češ, „da se jaz popolnoma vjemam z onim gësлом narodno-liberalne stranke“. To me je, se vé da, jesilo, ter sem to vredniku tudi ustmeno očitil, da mi je smisel dopisa ne le v izrazih pomehčal, ampak vso drugo — ravno nasprotno smisel podtaknil. Na to sem zopet poslal en dopis, ter pojasnil potrebo vzajemnega ali skupnega gësla: vse za vero in domovino“, nasproti gëslu: „vse za domovino, omiko in svobodo“. Ali tudi ta članek je vredništvo v koš verglo. Še enkrat sem „Soči“ poslal daljši spis o potrebi vzajemnega gësla v blagovoljno premišljevanje svetnim rodoljubom, in to za poslednji list l. l. Akoravno sem sam z vrednikom g. D. govoril, in ga prosil, da naj blagovoli sprejeti ta članek, akoravno mi je sicer velečenjeni g. vrednik obečal, da ga bode dal tiskati, akoravno mi je še isto popoldne v čitalnici obljubil, da dopis je že stavljen za prihodnji list „Soče“, vendar le ga ni bilo na svitlo. Vso to vidivši, „war ich verstimmt, den ich merkte die Absicht“. Že pred sem se namenil slehernemu odborništvu pismeno odpovedati se, bodisi naj zmaga konservativna ali liberalna stranka, po tolikih skušnjah prepričan, da bode „Sočo“ težko postaviti na versko podlago, sem se v odborovi seji 23. grudna t. l. tudi ustmeno sleherni kandidaturi odpovedal. V celem odboru sem bil edino jaz za spravo na podlagi konservativne verske in narodne stranke, in tako osamljen sem si štel v vestno dolžnost, da nečem več sedeti v takem nespravoljubnem odboru. Konec nasledva.

Iz Švicarskega. (Konec.) V Feldkirchu zopet ljubeznjivo prejet od svojih bratov, sem se 2 dni pomudil. Naj zanimivši reč so mi bili sv. ostanki našega mučenika sv. Fidela, še posebno zato, ker sem v ravno tiste kraje v misijon poslan, kjer je on za sv. vero kri prelil. Trikrat sem v Feldkirhu maševal, pa vse trikrat na mestu sv. Fidela posvečenem. Pervi in zadnji dan pred odhodom pri altarji, na katerem se svetnikova glava hrani (in je ravno tisti, pri katerem je on zadnjikrat še tisti dan (24. apr. 1622) v Griesch-u maševal, ko je poznej 45 let star martran bil); drugi dan pa v mali kapelici zraven tega altarja, ktera je bila nekda njegova revna celica; bil je namreč gvardijan v Feldkirhu. Razun njegove svete glave so tukaj še tudi sledeče reči: 1. njegov plaš; 2. njegov pas; 3. sandalije; 4. meč, s katerim je vsmeren bil; 5. mašne bukve in brevir; 6. 4 njegove zadnje pisma; 7. mašni plaš, kterege je v misijonu seboj nosil in druge reči. Podoba njegova je namalana na platno, in pater, ki mi je vse razkazoval, je povedal, da to je prava njegova podoba. Ceravno ob času njegove smerti niso n-bene njegove podobe imeli, je vendar neki najden malar po tem, kar se je sam spominjal, in kar mu je pa še posebno dopovedal telesni brat svetnikov — P. Apolinar — ki je tudi z njim misijonaril, njegovo podobo tako izverstno naslikal, da so vsi rekli — tudi imenovani njegov brat: To je natančna podoba mučenega P. Fidela.

18/10 sem ob 5 uri zjutraj sem Feldkirh zapustil, in se po pošti na Švicarsko odpeljal. O 6 $\frac{1}{2}$ smo prišli do reke Rene (Rhein), ktera je bila zelo kalna in velika in prepeljal sem se po pokritem mostu v svojo novo domovino. Kraj, kjer sem na Švicarsko stopil, se imenuje „Oberried“ v kantonu v št. Galskem. Iz Oberrieda sem se o 7 $\frac{3}{4}$ odpeljal proti jugu po železnici in že o 9 $\frac{1}{2}$ sem bil v glavnem mestu kantona Graubündena. Kur ima nekaj čez 7000 prebivalcev s škofovim sedežem, ne čisto 2000 prebivalcev je katoliške vere, drugi so krivoverci Cvinglijani. Še tisti dan sem šel svojemu prihodnjemu škofu se pokloniti, pri katerem sem bil tudi v bogoslovskih vednostih izprašan in za misijonarstvo poterjen.

21/10 sem se proti jugu odpeljal k svojemu misi-

*) Ta dopis, ako tudi nismo v vsem enih misel s spoštovanim g. pisavcem, je potrebno, da objavimo, ker je jasen dokaz, da „konfesionalni“ in „konfesijslozni“ voz ne moreta skupaj voziti. „Kdor z menoj ne zbira, on raztresi“, pravi Gospod. — Ne le od dušne, tudi od narodne strani se bodo imeli kesati tisti rojaki, kateri so se poprijeli onega vstavaške brezverskega načina. Vr.

jonskemu predniku v Obervatz. Cesta je šla čez visoke gore in o 9½ dospel sem na svoje določeno mesto. Obervatz je fara z nekaj čez 2000 dušami, oskerbovana od misijonarjev našega reda. Ljudstvo je vse katoliško, in stanuje v 3 vaséh, ktere so komaj po 4 ure narazen, vsaka ima svojo cerkev; — srednja je farna Cerkev. Pa prednika nisem bil doma našel; bil je namreč že 7/10 se v Rim podal po svojih misijonskih opravkih. Ostal sem tedaj do njegovega dohoda v Obervatzu in še le 30/11 me je on, vernivši se 23/11 iz Rima, poslal na moj sedanji dom v Schweiningen. — Če bo draga Danica hotela, ji hočem prihodnjo kaj več od tega kraja in našega misijona naznaniti (Bode prav drago. Vr.) Za zdaj se pa priporočim vsim v molitev in blagi spomin.

P. Maka.

Razgled po svetu.

Laško. Minister Lanza je bil v Rimu v Koloseju prepovedal tabor, ker se je bal republike. Ako bi bili mavtarji takrat pustili laško vladu pri miru in bi bili rekli, da bodo kričali samo zoper papeža in Cerkev, bil bi Lanza molčal in še prej koga obdaroval, kakor pa v ječo vergel. To priča veliki tabor, ki ga hočejo napraviti v Milanu in kričati zoper cerkvene redove v Rimu in po deželah, pa razmere med državo in Cerkvijo rešetati. —

Da pa taki prekucubi v primeri s številom dobrega katoliškega ljudstva so tudi v Milanu le nektare trôpe, ki drugi strahujejo, kaže imenitna slovesnost, ki je bila 30. grudnia 1872 v preslavni milanski stoljnici, ktera je žugala pretesna biti za ta dan. Po tem ko je bilo silovito ljudi pri sv. Obhajilu za sv. Očeta, so med velikimi slovesnostmi odgernili spominek, ki so ga v tej cerkvi postavili Pija IX za preslavno petindajsetletnico. Nezmerna množica nagnjetenega ljudstva, ki je segla iz cerkve na terg (komur so prostori znani, vé, kaj če to reči) — ta silovita množica je kakor iz enih ust s slovesnim in polnim glasom ob koncu prepevala Te Deum.

Kdo tedaj ima tudi na Laškem več prijatelov, framonov in rudečkarji, ali pa Pij IX, preslavni namestnik Gospodov na zemlji? In ta častiljiva katoliška — zdaj tlačena večina po vsih katoliških zemljah pride do zmage, če tudi nasprotujejo vsi satani, kolikor jih je v peklu in na zemlji.

Po Laškem so zopet povodnji, kdo vé, kolikratne že v malo mescih? Posebno se piše od Pada, kako se je naraščal prve dni tega mesca.

Rimsko. Rovarski časniki, kakor piše „Unità“, so kaj hudo nasajeni na papeža in na rimsko plemstvo. Tožijo sv. Očeta, ker je rekel, da Jezus Kristus je bil iz kraljeve Davidove rodovine. Tudi to bi se jim hotlo tajiti! Tožijo dalje rimske plemenite veljake, „patricije“, da po vsaki ceni derzé s papežem. To jih strašno bôde. Napoleon I, ko je bil Rim vplenil, se je zamogel hvaliti, da ima zase „Braschovce, Gabrielce, Spadajce, Braccionce, Masiscotte“ in druge, ki so mu govorili lepih besedi o Kamilih, Šcipijonih, o Cezarju. . . Dandanj pa nasproti je „patrišvo“ s Pijem IX! Vóli se na ducate novih senatorjev, pa ni med njimi ne enega pravega „patricija“ rimskega. Vsi hodijo v Vatikan, ako ravno se jim ne kaže nikakoršno upanje za pomoč. (Kaj pravijo k temu kranjski, kaj avstrijski „patricijarji“? . . . Dokler so rimski patriciji tacega duha, je tudi njih prihodnost vterjena, čeravno jih za ta trenutek rudečkarji obdajajo . . .)

Francosko. Namesto Bourgoinga, bivšega franco-

skega poslanca pri sv. Očetu, je izvoljen verli katoličan Corcelles, ki je že v Rimu, tda službo bode javaljne prevzél, ako ne bodo pogoje take, da bi jo mogel s častjo opravljati. — Druga zmaga francoskih katoličanov je ta, da poveljnik parnika „Orénoque“, ki je v Civita — vecchii, je povišan za kapitana, ter častniki njegovi gotovo ne bodo letali v Kvirinal k papeževim oroparjem, kakor dosedaj v spotiko katoličanom v Rimu in na Francoskem. Ti dvojni zmagi o novem letu, ki je pa nočejo Thiers-u v zaslugo prištevati, precejšen pomen pripisujejo.

Prusko. Nič nima več moči kakor resnica. Zato so veliki trinogi, če so le mogli, resnico pod koš djali, ali pa strašno kričali zoper njo, kakor n. pr. današnji čas liberalni časniki in vstavaški shodi zoper Pija IX in Cerkev. Tudi zmagovalci pri Sedanu so une dni strepetali, ko jim je udaril na ušesa ogovor Pija IX od 23. grudnia 1873, in zadnji dan starega leta so bili v Berlinu zapekani vsi časniki, kteri so razglasovali papeževo alokucijo. — Nemško cesarstvo posnema tako imenovano laško kraljestvo, ki je bilo v kimovcu 1870 za pečatilo papeževo „encikliko“ od 1. kim. tistega leta, češ, da je razžaljiva za „nedotakljivo kraljevo osebo“. Toda laško-ministerstvo se je svoje zmote kmali zavedilo, in sedaj pusté govoriti Pija IX in razglásati njegove govore brez prideržka; nemško cesarstvo pa, čegar časniki vse o-studnosti bruhajo zoper poglavarja sv. Cerkve, pečati in pečati časnike, ki naznanujejo papežev govor, čegar zmernosti in postavne častiljivosti noben pameten človek tajiti ne more. Naj sodi, komur drago; zato tudi Danica ogovor naznanuje. Toda resnica se zapekati ne more. Verbum Dei non est alligatum: „Beseda Božja ni vklenjena“, pravi „Unità“ k temu pruskemu strahu.

Amerikansko. Pri znamenitem misijonu oo jezuitov v stoljnici v Filadelfiji je bilo 660 ljudi birmanih, 13000 obhajanih, med njimi 300 odrašenih v prvokrat pri Božji mizi, 60 protestantov, judov in nevernikov je bilo sprejetih v sv. Cerkev.

Duhovni nadškofije San-Francisko so undan po opravljenih duhovnih vajah podpisali protest zoper preganjanje cerkvenih redov na Nemškem po Bizmarku in njegovih priveržencih.

Duhorske suremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Švarc je postal župnik na Muti. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Matija Fideršek, k sv. Jurju v Slov. goricah; Vinko Kolar; za Il. k sv. Martinu pri Sloven. gradu. Jože Pečar na spodnjo Polskavo, in Fr. Geč k sv. Miklavžu pri Ljutomeri

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Sv. Oče! iz celega serca vam želim, da bi kmali, kmali obhajali srečno zmago; meni pa sprosité od usmiljenega Boga poterto, skesano in ljubezni polno serce. Prosim sv. blagosl. za se in za vse svoje ljube in drage. 1 gl. v sr. Nik. Potočnik. G. J. K. 1 c. za 5 fr.

Za afrikanski misijon. L. Velkaverh 1 gl. sr. — Z Jesenic po pr. č. g. fajm. 4 gl. Iz Lesec 3 gl. Iz št. Vida pri Ljubljani 2 gold.

Za kristjane v Bosni. D. J—r iz Gradca 5 gl.

Za Leopoldovo družbo. Iz Lesec 2 gl.

Za družbo sv. Bonifacija. Neka gospa 1 gl.

Za sv. Detinstvo. Po g. D. lencu 1 gl. Dve osebi 40 kr. Iz neimenovanih rok 25 gl.

Iz Zapog: Za afrik. mis. 2 gl., za amerik. mis. 2 gl., za sv. Detinstvo, za pogorelce v Zalogu, za kristjane v Bosni in za sv. Očeta — po 2 gl. za vsake.